

“Goa party on Easter Sunday” című festmény ismertetése

Urbán Tímea

Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar

Festőművész szak, negyedik évfolyam

Témavezető: Bullás József festőművész adjunktus

Alábbi dolgozatomban a “Goa party on Easter sunday” című munkámat fogom tárgyalni. Az egyetemen az utóbbi két évben született munkáimat a geometrikus absztrakt festészet keretein belül alkottam meg.

A 20. század első felében, a kubizmus előszobájaként létrejött orfizmus jeles képviselői a Sonia és Robert Delaunay ukrán-francia festőházaspár. Az általuk a stílusirányzatban belül létrehozott műalkotások többségében központi motívum a kör, melyet változatos módon bontanak szét és illesztenek az absztrakt térbe. Ez az alapvetően egyszerű festészeti program teret enged a bátor és erőteljes színhasználatnak, a fény elsődlegességének.

A 2022/23-as tanév első félévében egy tudatos munkafolyamat vette kezdetét, amivel az volt a célom, hogy kialakítsak egy jól működő metodikát a festmények készítésére. Az ebben az időszakban készült képek a Bubbles munkacímet kapták. Ezeknek az előzményét azonban nem a közelmúltban kell keresnünk, hanem egészen a gyermekkoromban. A Bubbles sorozat alapötlete a kisiskolás koromban elsajátított akvarellfestészet, melyben még nemigen voltak tudatos mozzanatok, az alkotás során a játék, az lazúros úsztatás szépsége jelentette az örömet, és újrakeretezve jelenti ma is. A kísérletezés során igyekeztem a festék és a víz keveredését nem kontrollálni, hogy a feszes kompozíciókat levegőssé tegyem az egymásba oldódó vékony festékréteg által. Ezt a kiindulópontot a franciarács spontán módon egészítette ki, mivel szerettem volna az organikus körkompozíciót hozzárendelni valamilyen forma- és színügyileg kontrasztos elemmel.

A kísérletek során kiviláglott, hogy számomra a cél olyan kompozíciókat létrehozni, ahol a különböző elemek egymást nem elnyomva, egy kiegyensúlyozott ritmust hoznak létre. A körök méretéhez viszonyított kisebb vagy nagyobb egységnyi méretre szerkesztett franciarács alapjaiban meghatározza a kompozíciót, annak sűrűségét. Töreksem arra, hogy az átfedések, elő- vagy háttérbe helyezett elemek a lebegés illúzióját keltsék, és egy mélységgel rendelkező absztrakt teret hozzanak létre.

A festmények színeit az Adobe Color segítségével választottam ki, és ezt az öt színt használtam tisztán az sorozat összes vászonra készült tagjánál. Ez az öt szín pedig a nápolyi sárga, májuszöld, ftalozöld, sötét ultramarin és rózsza. A nápolyi sárga és a sötét ultramarin adott volt, mivel ezekhez a színekhez különösebb tudatosság nélkül ösztönszerűen ragaszkodom. A nápolyi sárga a jelenlegi szabályrendszerben a rácsszerkezet kitöltő színe, ami mellé az alapozott vászon fehér színe párosul. Az ultramarine a kontrasztért hivatott felelni, szabályom

nincs rá, változatosan használok és ebben adom meg magamnak a legnagyobb mozgásteret. A májuszöld szinte neonos hatása vibrál a hígítás mértékétől függően a tömör felületek mellett. A ftalozöld erre a vibrálásra rímel, közbefogja a világos foltokat ezzel teret adva a „buborékoknak”. Végül, miután összaraktam a tónuskontrasztot, szerettem volna a szíkontraszttal összefogni az egészet, és így jött be lazúrosan használt rózsaszín árnyalat, mellyel utolsó lépésként még egy befejező réteget kapnak a képek. A festmények alapmotívumai a franciarács és a kör. A rácsháló mindig páratlan számú oszlopból áll, és tengelyesen szimmetrikus a középvonal mentén keresztben és hosszában is. Egy darab téglalap mindig egy egység széles és két egység magas. A szélső téglalapok nem egészek, nem törekszem arra, hogy a vászon szélességéhez képest egész számú oszlop és sor legyen. A körök felrajzolása a nagyméretűektől halad a kisebbek felé, és a sugaruk hosszát a téglalap egységnyi méretei határozzák meg. Az elhelyezkedésükre nem vonatkozik szabály, csak az egységes benyomásra törekszem.

2023 tavaszán elkezdtem nyitni a számomra új színek felé. Úgy éreztem, már magabiztosan kezelem az eszközeimet, és magam mögött hagyhatom az önként vállalt szín-aszkézist. Ezzel együtt elhagytam a vászon kivillanó fehér foltjait is. A félév meghatározó alkotása az Orange night in Pest című munkám volt. A saját szabályaimat újra kereteztem, és egy szabadabb kompozíció-alkotásra törekedtem. Új felületek létrehozásával kísérleteztem, amiket aztán a későbbiekben repetitív módon tudtam használni. A nyár folyamán új színharmóniakat alkottam, és bővítettem a sorozatom darabszámát. Új célokat tűztem ki: még több szín, még több felület, még nagyobb méret. A korábbi kapart, úsztatott, elkent felületek mellé valami még hiányzott, így beszereztem egy gloss medium anyagot. Ezzel új lehetőségekhez jutottam, nem csak a felület struktúrájának kialakításában, a kép síkjából enyhén kiemelkedő rücskös elemekkel, hanem a fényes-matt játék okán is. A sztenderd 100*100 centiméteres méreteim mellé elkezdtem 200*100 centiméteres képméretben dolgozni. Jelenleg ezt a méretet érzem a leginkább megfelelőnek a további terveimhez.

Az első nagyméretű kép, a Goa party on Easter Sunday meghatározó darabja a készülő sorozatomnak. Vibráló, élénk, és kontrasztos színek jellemzik. Rengeteg kisméretű, különböző színmezőből tevődik össze, de ennek ellenére az elkészült képnek egységes hatása van.

A festmény készítésének meghatározó tényezője a mérete. A korábbiakhoz képest megnövelt felület új kompozíciós problémákat vetett fel. Az apró részletek megléte ezúttal is elsődleges volt, de képméret megkövetelte a hozzá igazodó, nagyméretű képkalkoló elemek használatát. A

műveleti sorrend felállítása, figyelembe véve a festékek fedőképességet nagyban meghatározza a kép végső színhatásának lehetőségeit. Az alapréteg matt fedőfesték, az erre következő rétegek lazúros színsávokkal kerültek felosztásra, ezzel meghatározva az elkészült festmény ritmusát, alaphangulatát. A különböző típusú festékek opacitási tulajdonságainak kihasználása régóta fontos fókuszpont a festészeti programomban. Az optikai színkeverés metodikája jól érvényesül a tárgyalt műalkotáson is. A különböző szélességű sávok kialakítását maszkolással, ecsettel végzem. A színeket a változatosságra törekedve választottam ki, nem szerettem volna semmilyen színsémának megfelelni. A poroszkék mellett szinte neon a sárga, a fakó zöldek társaságában világítanak a magenták és pinkék. A vibráló, élénk színekkel a cím hangulatát szerettem volna megidézni. Tört és tiszta színek egymást erősítik, játszanak egymással.

Fontos volt számomra, hogy feloldjam az alapvetően geometrikus kompozíció merevségét. Organikus, szabadkézi motívumokkal gazdagítottam a felsőbb rétegeket. Ezekben a formákban előtérbe kerül a spontaneitás, a gyors döntéshozás képessége. A visszakapart felületek apró, sűrű mozzanatai ellentétben állnak felpaklizott ultramarine színmezőkkel. A változatos színekkel és textúrákkal sikerült a korábbiakat felülmúló termélységet kialakítani. A kompozícióban megjelenő kisebb-nagyobb körök bár szerves részei a képnek, a sok réteg között szinte zárójelbe kerülnek, megfejtésükhöz értő figyelemre van szükség. Elbújnak majd felbukkannak, áthalad rajtuk megannyi réteg, szín és forma.